

Nowy Sącz, 11 marca 2026 r.

Szanowny Pan **Waldemar Żurek**
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

zwracamy się do Pana w imieniu Porozumienia Organizacji Pomocy Prawnej i Edukacji (POPPE) – dynamicznie rozwijającej się koalicji organizacji pozarządowych realizujących zadania ustawowe z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej (NPP), nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (NPO) oraz edukacji prawnej. Na dzień złożenia niniejszego pisma POPPE skupia organizacje prowadzące ponad 460 punktów NPP i NPO w Polsce, co stanowi ponad 62% wszystkich punktów pozarządowych w kraju, zaś grono organizacji tworzących Porozumienie powiększa się.

Jak informowaliśmy podczas spotkania z Panem Wiceministrem Sławomirem Pałą, senatorami oraz Panią Dyrektorem Magdaleną Rams w dniu 26 lutego 2026 r. w Warszawie, środowisko pozarządowe dokonało w ostatnim czasie istotnego kroku organizacyjnego: w trybie szerokich konsultacji i głosowań wyłoniło wspólną reprezentację Porozumienia – Radę POPPE oraz dwóch Rzeczników w naszych osobach. Porozumienie podjęło decyzję o skierowaniu do Pana Ministra wniosku o zmianę składu Rady Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego oraz Edukacji Prawnej w zakresie reprezentacji organizacji pozarządowych. Temu właśnie służy niniejsze pismo.

Wniosek POPPE

Wnosimy o odwołanie dotychczasowych przedstawicieli organizacji pozarządowych w Radzie NPP, NPO i Edukacji Prawnej oraz o powołanie na ich miejsce Rzeczników POPPE – Pana Marcina Kałużnego (I Rzecznik) i Pana dr. Dawida Daniluka – jako reprezentantów wyłonionych w demokratycznym, oddolnym procesie wewnątrz pozarządowego środowiska wykonawców systemu.

Jesteśmy w pełni świadomi, że powołanie i odwołanie członków Rady należy do wyłącznych kompetencji Pana Ministra. Nasz wniosek nie kwestionuje tej prerogatywy – stanowi natomiast wyraz woli środowiska reprezentującego zdecydowaną większość pozarządowych punktów w Polsce, wyrażonej formalnie i jednoznacznie.

Marcin Kałużny - Prezes Zarządu Stowarzyszenia Sursum Corda, największej organizacji poradniczej w Polsce, prowadzącej w 2026 r. 176 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, co stanowi ponad 20% punktów powierzonych do prowadzenia organizacjom pozarządowym. Zaangażowany w funkcjonowanie systemu nieodpłatnej pomocy od początku jego istnienia, organizator trzech Ogólnopolskich Konferencji Poradniczych w Krynicy Zdroju, będących przestrzenią do wymiany doświadczeń i dyskusji na temat przyszłości i rozwoju nieodpłatnego poradnictwa w Polsce. Zarządza zespołem koordynatorów projektów poradniczych, szkoli wykonawców i koordynatorów powiatowych. Autor kampanii z edukacji prawnej, posiada uprawnienia mediatora. Związany z sektorem pozarządowym od 2000 r.

dr Dawid Daniluk - zatrudniony na stanowisku adiunkta na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, autor ponad 50 opracowań naukowych, w tym 20 publikacji na temat systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zaangażowany w funkcjonowanie systemu nieodpłatnej pomocy od 2016 r., posiada 10-letnie doświadczenie w pracy w punktach nieodpłatnej pomocy, zarówno jako wykonawca jak i koordynator odpowiedzialny za realizację zadań publicznych powierzonych Fundacji “Inicjatywa Kobiet Aktywnych” i Stowarzyszeniu Obywatelskiej Pomocy Prawnej, którego jest Prezesem, posiada uprawnienia radcy prawnego, doradcy obywatelskiego i mediatora.

Pozytywny dorobek NGO – egzemplifikacja zasady pomocniczości

Organizacje pozarządowe są od początku istnienia systemu nieodpłatnej pomocy prawnej jego aktywnym i skutecznym współtwórcą. Prowadzimy od dekady ponad połowę wszystkich punktów nieodpłatnej pomocy w kraju, zapewniając ciągłość, jakość i dostępność usług – często na obszarach, gdzie jest to szczególnie trudne. Realizujemy również zadania z zakresu edukacji prawnej, docierając do społeczności lokalnych na terenie całego kraju i budując prawną świadomość obywateli.

Jest to modelowy przykład zasady pomocniczości w praktyce: zadania publiczne realizowane są przez podmioty obywatelskie sprawnie, efektywnie kadrowo i kosztowo i z zaangażowaniem. Wpisuje się to zarazem w deklarowany przez Rząd kierunek rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i wzmocnienia roli trzeciego sektora w świadczeniu usług publicznych.

Reprezentatywność środowiska NGO i dotychczasowy dialog z Ministerstwem

Nasze zaangażowanie w dialog systemowy ma charakter udokumentowany i konstruktywny. W grudniu 2025 r. trzy organizacje-liderzy środowiska (Fundacja Academia Iuris, Stowarzyszenie Obywatelskiej Pomocy Prawnej i Stowarzyszenie Sursum Corda) złożyły do Ministerstwa Sprawiedliwości petycję, która uzyskała poparcie podmiotów prowadzących 80% pozarządowych punktów NPP i NPO w Polsce – przy czym organizacje skupione dziś w POPPE stanowią trzon tego poparcia. Petycja zawierała konkretne propozycje reformy systemu, wypracowane w drodze szerokich konsultacji środowiskowych. Ministerstwo Sprawiedliwości w zawiadomieniu o sposobie załatwienia petycji potwierdziło, że zgłoszone postulaty zostaną uwzględnione w całości lub w części. Przyjęliśmy tę informację z satysfakcją jako dowód, że dialog merytoryczny z administracją jest możliwy i przynosi realne efekty.

Z tym większą przykrością odnotowujemy, że dotychczasowi przedstawiciele NGO w Radzie NPP, NPO i Edukacji Prawnej nie prowadzili dotychczas dialogu z pozarządowym środowiskiem wykonawców systemu i nie informowali o pracach Rady w sposób umożliwiający konsultację zajmowanych stanowisk. Z niepokojem odnotowujemy – co potwierdziły nasze bezpośrednie rozmowy, na które zaprosiliśmy obecnych przedstawicieli NGO w Radzie – że indywidualne stanowiska reprezentantów nie są spójne i żaden z reprezentantów nie poparł wypracowanego sektorowego stanowiska wyrażonego w grudniowej petycji do Ministra Sprawiedliwości, powszechnie popartej przez organizacje pozarządowe realizujące zadania ustawy o NPP, NPO i edukacji prawnej (petycję poparło jedynie stowarzyszenie, w zarządzie, którego jest jeden z członków Rady). Efektem jest realne poczucie braku reprezentacji środowiska w organie, który powinien być forum jego rzeczywistego głosu oraz osłabienie funkcji doradczej Rady.

Kluczowy moment — reforma systemu wymaga szerokiego konsensusu

Zbliżamy się do kluczowego okresu prac legislacyjnych zmierzających do stworzenia nowej ustawy i kompleksowej wizji systemu nieodpłatnej pomocy. Doświadczenie wskazuje jednoznacznie, że trwałość i skuteczność reform zależy od poparcia wszystkich środowisk zaangażowanych w realizację zadań publicznych — i że brak tego poparcia potrafi skutecznie blokować nawet dobrze przygotowane projekty.

POPPE jako zorganizowana koalicja dysponuje unikalnym zasobem: wieloletnim, praktycznym doświadczeniem organizacji z całego kraju, wypracowanymi procedurami demokratycznego opiniowania i wypracowywania stanowisk kompromisowych, a także zdolnością do sprawnego reprezentowania jednolitej pozycji środowiska w dialogu z Ministerstwem. Jesteśmy gotowi aktywnie włączyć się w prace nad nową ustawą — jako partner wnoszący wiedzę, a nie podmiot, który jedynie reaguje na gotowe propozycje.

Reprezentatywna Rada to korzyść przede wszystkim dla Pana Ministra — projekty zmian systemu wymagają realnego udziału praktyków, szeroki konsensus zmniejsza ryzyko napięć i sporów, a przejrzystość procesu wzmacnia zaufanie do instytucji publicznych. Dlatego właśnie umocnienie reprezentacji NGO w Radzie ma dziś znaczenie nie tylko symboliczne, ale przede wszystkim praktyczne.

Propozycja dalszego dialogu

Deklarujemy pełną gotowość do przedstawienia szczegółowych informacji o strukturze i działaniach POPPE oraz do spotkania konsultacyjnego w terminie dogodnym dla Pana Ministra — jako naturalnej kontynuacji rozmów zapoczątkowanych 26 lutego. Przy okazji sygnalizujemy postulat wprowadzenia kadencyjności członków Rady, jako standardu zapewniającego naturalną rotację i weryfikację reprezentatywności — liczymy, że wątek ten znajdzie miejsce w ramach zapowiedzianego przeglądu systemu.

Naszą intencją jest wzmocnienie Rady jako forum rzeczywistej, merytorycznej współpracy Ministerstwa ze środowiskiem wykonawców — w służbie stabilnego i długofalowego systemu nieodpłatnej pomocy w Polsce, z realną korzyścią dla obywateli.

Uprzejmie prosimy o ustosunkowanie się do niniejszego wniosku.

Z wyrazami szacunku,

Marcin Kałużny

I Rzecznik POPPE, Prezes Zarządu Stowarzyszenia Sursum Corda w Nowym Sączu

dr Dawid Daniluk

Rzecznik POPPE, Prezes Zarządu Stowarzyszenia Obywatelskiej Pomocy Prawnej w Olsztynie

Do wiadomości: **Pan Sławomir Pałka**, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości